

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

OSTRAVA

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_PSYPS13260ZAP

Výukový materiál v rámci projektu OPVK 1.5 Peníze středním školám

- **Číslo projektu:** CZ.1.07/1.5.00/34.0883
- **Název projektu:** Rozvoj vzdělanosti
- **Číslo šablony:** III/2
- **Datum vytvoření:** 14. 1. 2013
- **Autor:** Mgr. Pavel Zapletal
- **Určeno pro předmět:** Psychologie
- **Tematická oblast:** Obecná psychologie
- **Obor vzdělání:** Podnikání (64-41-L/51) 1. ročník
- **Název výukového materiálu:** Mentální retardace
– učební materiál s úkoly
- **Popis využití:** Výukový materiál s úkoly pro žáky s využitím dataprojektoru, notebooku
- **Čas:** 30 minut

Typy mentální retardace

- lehká mentální retardace (IQ – 50-69)
- středně těžká mentální retardace (IQ - 35-49)
- těžká mentální retardace (IQ – 20-34)
- hluboká mentální retardace (IQ <20)

Lehká mentální retardace

- Postižení dovedou v nejlepším případě uvažovat na úrovni dětí středního školního věku
- Respektují některá pravidla logiky, ale nejsou schopni uvažovat abstraktně, užívají jen konkrétní označení
- Jsou schopni se učit, zvládnou výuku ve speciálních třídách
- Většina z nich dosáhne úplné nezávislosti v osobní péči a v praktických a domácích dovednostech
- Mají sklony ke zkratkovitému jednání
- Pokud pracují, musí být neustále kontrolováni, neboť smysl některých příkazů či činností jim uniká
- Jsou zvýšeně sugestibilní, kritičnost je ale snížena

Domácí úkol

- Najděte v Moravskoslezském kraji 5 základních škol, které se zabývají vzděláním mentálně retardovaných dětí, charakterizujte nabídky a formy vzdělávání

Středně těžká mentální retardace

- Uvažování postižených lze přirovnat k myšlení předškolního dítěte
- Verbální projev bývá chudý, agramatický a špatně artikulovaný
- Dovedou se učit jen mechanicky, především na praktické úrovni
- Jsou schopni zvládnout běžné návyky a jednoduché dovednosti, někteří si osvojí i základy čtení, psaní a počítání
- Obvykle jsou schopni vykonávat jednoduchou manuální práci, avšak jsou nestálí a motoricky neobratní
- V dospělosti je zřídka možný úplně samostatný život. jsou sice schopni vykonávat jednoduché práce,
- Objevuje se zde i celá řada tělesných degenerativních znaků

Holčička na obrázku trpí Cri du Chat syndromem, za domácí úkol zjistěte, jak lze tuto středně mentální retardaci charakterizovat

Řešení domácího úkolu//

- **Cri du Chat syndrom** lze do češtiny přeložit jako syndrom kočičího křiku. Jedná se o těžké vrozené geneticky dané postižení, které je podmíněné vadou jednoho z chromozomů. Nemoc je poměrně vzácná a vyskytuje se asi u 1 z 20,000-50,000 živě narozených dětí. Ve skutečnosti může být ovšem i o něco častější - jedinci se syndromem kočičího křiku totiž častěji podléhají samovolným potratům.
- **Příčiny:** Příčinou je vrozený defekt chromozomu číslo 5 v buňkách jedince. Chromozom číslo pět je poškozený v tom smyslu, že kousek chromozomu chybí. Chybějící genetická informace se pak projeví celým komplexem poruch.
- **Projevy:** Děti se syndromem Cri du Chat mají *malou porodní hmotnost*. Jejich hrtan se nevyvíjí zcela správně a tak místo klasického novorozeneckého křiku vydávají *zvuky podobné mňoukání kočky*. *V obličejí mají řadu abnormalit* - široký přisedlý nos, oči daleko od sebe, malá mozkovna, kulatý obličej apod. Intelekt bývá závažně narušený a nemocní trpí středně těžkou až těžkou *mentální retardací*. Někdy bývají přítomny srdeční vady, poruchy svalů, sluchu a zraku. Chování bývá agresivnější s poruchami koncentrace, nemocným někdy dělá potíže řeč a chůze.
- **Diagnostika:** Nemoc se diagnostikuje vyšetřením chromozomální výbavy některé z buněk nemocného, obvykle se vyšetřují bílé krvinky ze vzorku krve. V buňkách nemocného se sice najde plný počet chromozomů (tj. 46 v každé buňce), ale chromozom číslo 5 bude neúplný.
- **Léčba:** Nemoc je neléčitelná, protože se jedná o vrozené onemocnění. Mentální retardace a poruchy chování si vyžadují individuální přístup a speciální pedagogickou péči. Vzhledem k tíži duševního postižení je jakákoliv socializace a sebeobslužnost nemocného výrazně omezená.

Hluboká mentální retardace

- Postižení jedinci jsou těžce omezeni ve své schopnosti porozumět požadavkům nebo instrukcím nebo jim vyhovět
- Většina osob z této kategorie je imobilní nebo výrazně omezená v pohybu
- Mají nepatrnou či žádnou schopnost pečovat o své základní potřeby a vyžadují stálou pomoc a stálý dohled
- Lze dosáhnout nejzákladnějších jednoduchých zrakově prostorových dovedností v třídění a srovnávání a postižený jedinec se může při vhodném dohledu a vedení podílet malým dílem na domácích a praktických úkonech
- Běžné jsou těžké neurologické nebo jiné tělesné nedostatky postihující hybnost, jako např. epilepsie a poškození zraku, sluchu apod.

Domácí úkol

- Za domácí úkol popište charakteristiku Downova

Řešení domácího úkolu

- Downův syndrom (DS) není nemoc v klasickém slova smyslu, je to genetická anomálie s důsledky na celý život. Downův syndrom provází řada typických příznaků v zjevu (šikmo posazené oči, nižší postava, krátký krk), náchylnost k určitým nemocím (změněná funkce štítné žlázy, nemoci respiračního traktu, srdeční vady, snížená imunita, poruchy zraku a sluchu), vždy je přítomna mentální retardace různého stupně. Soubor vnějších znaků se nazývá fenotyp, je odrazem genotypu - souboru všech dědičných informací (genů) organismu.
- U lidí s DS každá buňka jejich těla obsahuje jeden chromozóm navíc - tj. místo obvyklých 46 chromozómů (uspořádaných ve 23 párech) jich mají 47 (22 párů a jednu trojici). Proč k takovému jevu dochází se dodnes nepodařilo uspokojivě vysvětlit. Současné znalosti potvrzují, že k chybnému okopírování genetického materiálu dochází náhodně, není to způsobeno ničím, co rodiče před a v průběhu těhotenství udělali nebo neudělali. Určitá souvislost se našla mezi četností výskytu DS a věkem rodičů - matky po 35 roku a otcové starší 50 let jsou narozením dítěte s DS víc ohroženi. Také je známo, že DS se vyskytuje rovnoměrně u obou pohlaví, u všech lidských ras, etnických skupin, sociálněekonomických tříd a národností.
- Zkušenosti odborníků a rodičů z vyspělých zemí dokládají, že vývoj dětí s DS probíhá vcelku normálně, ale je mnohem zdlouhavější, pomalejší, proto jejich výchova a učení vyžaduje specifický přístup. Obecně je základní diagnózou míň ovlivněná emocionální a sociální stránka dítěte, motorický vývoj a vývoj řeči jsou poznamenány mnohem více.
- Podle nejnovějších údajů se na celém světě rodí každoročně přibližně 100 000 novorozenců s DS - tj. na každých 700 živě narozených dětí připadá jedno dítě s DS .

Těžká mentální retardace

- Tato kategorie je v mnohém podobná středně těžké mentální retardaci, pokud jde o klinický obraz
- Snížená úroveň schopností je v této skupině běžně mnohem výraznější, možnost učení je minimální
- Většina jedinců z této kategorie trpí značným stupněm poruchy motoriky nebo jinými přidruženými defekty
- Vyznačují se nepatrným rozvojem intelektových schopností
- Objevují se zde různé somatické odchylky, defekty smyslových orgánů, poruchy centrální nervové soustavy apod.

Odkazy

- Obrázek na snímku č.6
- www.google.cz/imgres?q=t%C4%9B%C5%BEk%C3%A1+ment%C3%A1ln%C3%AD+retardace&um=1&hl=cs&client=firefox-a&sa=N&rls=org.mozilla:cs:official&biw=1280&bih=895&tbm=isch&tbnid=qt-nriRBUZl02WM:&imgrefurl=http://www.stefajir.cz/index.php%3Fq%3Dcri-du-chat-syndrom&docid=BOGxmc_IABd7pM&imgurl=http://www.stefajir.cz/files/CriDuChat.gif&w=300&h=384&ei=W6JpT8-2IKHE4gT-59TuAg&zoom=1
- Staženo z internetu dne 10. 9. 2012, ve 15, 20 hod.
- Obrázek na snímku č.9
- syndromu <http://www.downuvsyndrom.wz.cz/obrazek.jpg>
- Staženo z internetu dne 10. 9. 2012, ve 15, 20 hod.